

Tillväxtavdelningen
Vindenheten
Mårten Thorsén
016-544 21 47
marten.thorsen@energimyndigheten.se

Miljö-och energidepartementet
Miljöprövningsenheten
103 33 Stockholm

Yttrande angående ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon till uppförande och drift av en gruppstation för vindkraft på Södra Midsjöbanken

Sammanfattning

- Energimyndigheten anser att E.ON Wind Sweden AB ska meddelas tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon till uppförande och drift av en gruppstation för vindkraft på Södra Midsjöbanken.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten yttrar sig i egenskap av nationell expertmyndighet inom vindkraftområdet. Som nationell expertmyndighet ska Statens energimyndighet skapa förutsättningar för en väl planerad och resurseffektiv vindkraftsutbyggnad.

Mot bakgrund av EU:s klimat- och energimål tillsammans med Sveriges nationella åtaganden, samt riksdagens såväl som regeringens tydliga ställningstagande att utbyggnad av vindbruk ska främjas, är vindbruk ett viktigt nationellt intresse. Vindbruk måste därför tillåtas att få synas och ta plats i landskapen, både på land och till havs. Etablering av vindbruk ska givetvis ske med hänsyn till andra intressen men också i beaktande av miljöbalkens syfte att olika intressen ska kunna samexistera.

Södra Midsjöbanken är en utsjöbank i södra Östersjön inom den svenska och polska ekonomiska zonen. Avstånden till både det svenska som polska fastlandet är cirka 100 km. Området har mycket goda vindresurser och är sedan år 2008 utpekad som riksintresse för vindbruk. Riksintressets totala areal är 1 128 km² och området är därmed det enskilt största riksintresset för vindbruk i Sverige. Till havs är den utpekade arealen riksintresse vindbruk totalt 4 085 km² och den sammanlagda arealen inklusive landområden är 7 868 km².

E.ON Wind Sweden AB ansöker om att få uppföra maximalt 300 vindkraftverk á 7 MW med en samlad installerad effekt om 2 100 MW på Södra Midsjöbanken. Svenska kraftnät förordar anslutning till stamnätstationen i Nybro då en anslutning via den planerade NordBalt kabeln inte är möjlig enligt affärsverket. En fördel med en direkt anslutning till det svenska stamnätet är att vindkraftprojektets potential för produktion av förnybar energi kan nyttjas fullt ut i jämförelse med en anslutning via NordBalt kabeln.

Den 1 november 2011 delade Svenska kraftnät in den svenska elmarknaden i fyra elområden. Uppdelningen ger en tydlig indikation på var i landet det finns behov att öka elproduktionen för att bättre motsvara förbrukningen i just det området och därmed minska behovet av att transportera elen långa sträckor. I norra Sverige finns ett överskott av elproduktion jämfört med efterfrågan på el. I södra Sverige råder det motsatta förhållandet. Det gör att överföringskapaciteten under vissa timmar då det råder stora elflöden genom Sverige inte alltid räcker till.

Det aktuella projektet på Södra Midsjöbanken skulle om det genomfördes kunna bidra med cirka 8 TWh per år vilket är en avsevärd mängd förnybar elenergi som skulle innebära ett mycket stort tillskott till elområde 4 och gynna elförsörjningstryggheten i södra Sverige.

Energimyndigheten anser att klimatfrågan utgör en av vår tids största ödesfrågor, det är en utmaning som inte kan underskattas och kräver omfattande åtgärder för att hanteras. Omställning till förnybar energi är avgörande för att begränsa klimatpåverkan från växthusgaser. Klimatförändringarna är också den svenska regeringens mest prioriterade miljöfråga. Regeringen anser att Sverige på lång sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi och att den förnybara elproduktionen därför ska byggas ut ytterligare. För att kunna uppnå regeringens ambitioner när det gäller utvecklingen av den förnybara elproduktionen spelar vindkraften en viktig roll. Östersjön har särskilt bra förutsättningar för utveckling av havsbaserad vindkraft, bland annat tack vare mindre turbulens och grundare vatten än i Nordsjön. Fördelar med havsbaserad vindkraft jämfört med vindkraft på land är bland annat jämnare elproduktion, bättre vindresurser och mindre acceptansproblem. Havsbaserad vindkraft skulle också kunna bidra till att stärka elbalansen i södra Sverige, där det finns ett underskott på produktion i förhållande till elbehovet. Genom utveckling av teknik anpassad till förhållanden i innanhav kan utbyggnad av havsbaserad vindkraft även bidra till nya jobb, industriell tillväxt och exportmöjligheter.

Produktionskostnaderna för havsbaserad vindkraft är betydligt högre än för landbaserad vindkraft. Detta har för Sveriges del inneburit att havsbaserad vindkraft inte har kunnat byggas ut inom ramen för elcertifikatsystemet som är ett marknadsbaserat teknikneutralt stödsystem som gynnar förnybar elkraft med lägst produktionskostnad. Därför är det främst landbaserad vindkraft som har byggts ut inom ramen för elcertifikatsystemet och utbyggnaden sker till största del genom stora vindkraftparker i landets norra delar. En delförklaring till de högre kostnaderna för havsbaserad vindkraft är även att den tekniska utvecklingen inte kommit lika långt som den gjort på land. Av den totala installerade effekten

vindkraft i världen 2013 stod havsbaserad vindkraft endast för 5 %. De länder som bygger ut havsbaserad vindkraft, som exempelvis Tyskland och Storbritannien, har gynnsamma stödsystem som innebär att det är möjligt att bygga ut vindkraft till havs.

Energimyndigheten vill i sammanhaget lyfta fram att regeringen i regeringsförklaringen deklarerade att den avser att ta initiativ till att öka stödet till havsbaserad vindkraft. Energimyndigheten har som en följd av detta fått i uppdrag att utreda frågan vilket i slutändan kan leda till förslag som ger såväl en förbättrad ekonomisk situation som en ökad utbyggnad av havsbaserad vindkraft i Sverige.

Energimyndigheten anser att E.ON Wind Sweden AB som helhet kan visa att verksamhetens anläggningsfas och dess drift inte kommer att medföra betydande eller bestående negativ miljöpåverkan av större omfattning. En slutsats i miljökonsekvensbeskrivningen är att det inte kan uteslutas att Södra Midsjöbanken minskar i betydelse som övervintringslokal för några sjöfågelarter, varav alfågel är den som är mest koncentrerad just till några få utsjöbankar i området. I miljökonsekvensbeskrivningen görs dock bedömningen att exploateringen av Södra Midsjöbanken inte kommer påverka fågelbestånden i någon betydande omfattning. Energimyndigheten instämmer i denna bedömning men vill samtidigt påpeka att det är av stor vikt att påverkan på övervintrande sjöfåglar följs upp i erforderliga kontrollprogram under parkens anläggningsfas och drift.

Energimyndigheten anser slutligen att E.ON Wind Sweden AB ska meddelas tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon till uppförande och drift av en gruppstation för vindkraft på Södra Midsjöbanken.

Beslut i detta ärende har fattats av stf. avdelningschefen Bengt Boström. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit enhetscheferna Lars Andersson och Erik Eriksson samt experten Michael Rantil, handläggarna Matilda Schön och Maria Stenkvis. Föredragande har varit handläggaren Mårten Thorsén.

Bengt Boström

Mårten Thorsén

